

Linnéuniversitetet

Examensarbete 15 hp – kandidatnivå
Medie- och kommunikationsvetenskap

Polisen genom olika fönster

Kritisk diskursanalys av polisens representation

Johan Bergström
Christoffer Riddersholm

Media Management 180 hp
Vårterminen 2013

Handledare: Anette Forsberg

Abstract

Authors: Johan Bergström & Christoffer Riddersholm

Title: The police seen through different points of view – a critical discourse analysis of representation of the police

Level: BA Thesis in Media and Communication Studies

Location: Linnaeus University

Language: Swedish

Number of pages: 55

How do the Swedish police get represented in news media and how does that representation differentiate from other media channels where the police have full control over what is said? Through a discourse analysis of news texts and extracts from the police own webpage and Facebook page, we claim that the discourse in newspapers and the discourse on the webpage and Facebook page is pretty much the same, only packaged differently.

Keywords: Police, media, representation, communication, discourse analysis

Innehåll

Inledning	5
Problemformulering	6
Avgränsningar	7
Syfte	8
Frågeställningar	8
Bakgrund	9
Sociala mediet Facebook	9
Polisen inom dagspress, Facebook och myndighetswebbsidan	9
Tidigare forskning	12
Teori och Metod	15
Medierad offentlighet	15
Representation	16
Grunigs kommunikationsmodeller	17
Agendasättning	18
Nyhetsvärdering	19
Myndigheters externa kommunikation	19
Profilering	20
Undersökningsdesign	21
Socialkonstruktionism	22
Diskurs	22
Diskursanalys	22
Ideologiteoretiskt perspektiv	23
Två varianter av diskurs	23
Kritisk diskursanalys	24
Analys på två nivåer	25
Analysschema	27
Metodkritik	28
Material	29
Val av nyhetsjournalistika medier	29
Urval	30
Källkritik	31
Resultat och analys	32
Nyhetsjournalistiken	32
Inom diskursen får polisen alltid svara på kritik och dra slutsatser	34

Ordvalens påverkan på representationen av polisen _____	35
Myndighetssidan – polisen.se _____	40
Polisens Facebook-sida _____	42
Slutsats & Diskussion _____	47
Hur representeras polisen i dagstidningar? _____	47
Hur representeras polisen på myndighetswebbsidan? _____	48
Hur representeras polisen på deras nationella Facebook-sida? _____	49
Sammanfattning av slutsats _____	50
Vidare forskning _____	51
Referenslista _____	52
Tidsskrifter _____	52
Litteratur _____	52
Internet _____	54
Muntliga källor _____	55
Bilaga 1 _____	56

Inledning

Polisen förekommer i princip överallt inom medierna, det finns bland annat filmer, böcker och serier som helt och hållet fokuserar på polisen och deras arbete. Nyhetsjournalistiken belyser i hög utsträckning det polisiära arbetet och journalistik som berör polisen är vardagsjournalistik. Enligt (Palm et.al., 2008) har nyheter om brott och straff ett väldigt högt läsvärde inom pressen och de benämner polisen som medieindustrins favoriter. Inte nog med att polisen redan omtalas i stort sett i alla medier ger polisen även själva ut information om sitt arbete och sin myndighet via sociala medier och via sin myndighetssida.

I och med att polisen är en så pass uppmärksammas myndighet i samhället ges det givetvis ut mycket information kring myndigheten och dess arbete. Att polisen finns inom sociala medier är ett steg med in i den moderna medievärlden, alltfler organisationer har insett vikten av att existera där så många av deras intressenter finns, alltså inom de sociala medierna. Polisen uppdaterar frekvent sin nationella myndighetssida på Facebook där informationen berör allt från deras arbete till varför medborgarna borde ha cykelhjälm. Utöver den nationella myndighetssidan på Facebook, vilken polisen är redaktörer av, ger de även ut information via bland annat sin myndighetswebbsida. Myndighetswebbsidan är ännu en plattform där de kan nå ut till medborgarna och där de själva är redaktörer över innehållet som sänds i de olika meddelandena.

Vid specifika fall, som exempelvis högt uppmärksammas rån, är mediebevakningen av den aktuella händelsen stor. Nyhetsjournalistiken belyser händelsen och riktar fokus mot myndigheten, då detta tillfredsställer deras läsare som har en törst av nyheter kring brott och straff. Polisen själva uppdaterar sina sociala medier och sin myndighetswebbsida kring specifika fall och ger ut information kring händelsen samt hur de arbetar med den. Hur sker representationen av polismyndigheten inom de olika medieplattformarna? Sker representationen på samma sätt när polisen själva är

redaktörer på sin webbplats och de sociala medierna som används som när nyhetsjournalistiken rapporterar kring något specifikt? Vi ser det intressant att jämföra hur representationen inom de medieplattformarna vi valt att studera ter sig och vilka som får komma till tals då polisen står som redaktör och utgivare av meddelandet samt då de inte gör det. Detta för att studera om representationen av polismyndigheten inom de olika medieplattformarna vi valt att studera skiljer sig alternativt är densamma. Om representationen av polismyndigheten skiljer sig mellan nyhetsjournalistiken, polisens facebook-sida samt polisens myndighetswebbsida är det intressant att analysera hur den skiljer sig när polisen är redaktör och sändare av medieinnehållet från när de inte är det. Representeras polismyndigheten väldigt snarligt inom de olika medieplattformarna vi valt att studera är även det i hög grad intressant att analysera i vår studie. Detta med anledning av att det då kan tyda på att det råder en ”polisdiskurs” som är densamma vare sig om polismyndigheten själva är redaktör och sändare av medieinnehållet eller om någon utomstående polismyndigheten är redaktör och sändare av meddelandet.

Vi kommer att studera mediebevakningen kring guldsmedsrånet i Södertälje den 4 januari 2013 och denna händelse uppmärksammades i hög grad av medierna. Polisen lämnade bland annat uppgifter till nyhetsjournalistiska aktörer samt gav själva ut information via sin nationella facebook-sida och sin myndighetswebbsida. Information kring den aktuella händelsen gick alltså att ta del av via olika medieplattformar, med olika sändare och redaktörer.

Problemformulering

Studien syftar till att studera hur representationen av polisen skiljer alternativt liknar varandra på tre olika medieplattformar där polisen har olika mängder makt. Vi kommer att undersöka tidningsartiklar där vi anser att polisen har liten makt över hur de representeras. Detta ställs i kontrast till polisens myndighetswebbsida där de har full kontroll och makt över hur de representeras, samt så kommer vi undersöka representationen av polisen på polisens nationella Facebooksida och hur den liknar

och/eller skiljer sig från representationen på de övriga analysobjekten. På Facebooksidan så anser vi att polisen har en blandad makt över representationen då de är redaktörer för själva statusuppdateringarna (ursprungliga meddelandet) men vem som helst ur allmänheten som har Facebook kan kommentera och på så sätt påverka representationen.

Om undersökningen visar på att det finns likheter mellan representationen av polisen på de olika medieplattformarna så kan det även visa på att polisen har makt över hur de representeras även i medier där de inte skall ha någon makt och som ska granska polismyndigheten (Spelregler för press, radio och TV). Om så är fallet så kan frågor ställas om journalistikens integritet och opartiskhet samt om hur stor påverkan polisen har av sin representation. Enligt Wiik (2007) så anser journalisterna själva att de ska granska samhällets makthavare och för att göra det så ska de inte påverkas av dessa makthavare.

Om undersökning visar på att representationen skiljer sig så kan det tyda på att polisen försöker ändra representationen av sig själva till att bli mer gynnsam för dem, eller att de har en annan bild av sig själva gentemot hur allmänheten uppfattar dem.

Undersökningen kommer att genomföras med kritisk diskursanalys av nyhetsartiklar, statusuppdateringar (med tillhörande kommentarer) samt uppdateringar på polisens myndighetswebbsida. Alla dessa avgränsas i tid avseende guldsmedsrånet i Södertälje den 4:e januari 2013.

Avgränsningar

Vi avser att avgränsa undersökningen till Aftonbladet och Dagens Nyheter, samt mellan datumen 4:e januari till den 26:e januari 2013. Samtliga artiklar ska handla om guldsmedsrånet i Södertälje som genomfördes den 4:e januari 2013. Vi vill här påpeka

att vi inte har gjort någon djupare bildanalys och att vi i dessa bilder inte fann något av vikt. Tidramen för undersökningen gav oss inte tid till en djupare bildanalys.

Syfte

Syftet med undersökningen är att studera vilka skillnader och/eller likheter det finns i representationen av polismyndigheten på deras nationella Facebook-sida, deras myndighetswebbsida och i nyhetsjournalistiken, vid ett specifikt fall.

Frågeställningar

- Hur representeras polisen i dagstidningar?
- Hur representeras polisen på deras nationella Facebook-sida?
- Hur representeras polisen på deras myndighetswebbsida?

Bakgrund

Sociala mediet Facebook

Facebook har vuxit i hög takt sedan Mark Zuckerberg grundade den sociala webbsidan år 2004 (Solin, 2010). Sociala medier som Facebook är en plats människor samlas och interagerar med varandra (Solis et al., 2012). År 2011 var antalet svenskar registrerade på Facebook 4,3 miljoner stycken (Jansdotter, 2011), alltså knappt hälften av befolkningen i landet. År 2012 hade användningen av Facebook uppgått till 54 % av befolkningen från 12 år och uppåt och av de som är registrerade, visar resultat från undersökningen *"Svenskarna och internet 2011"* (www.internetstatistik.se), att de är frekventa användare, alltså aktiva minst någon gång per vecka.

Polisen inom dagspress, Facebook och myndighetswebbsidan

Med detta underlag för användandet av Facebook hos den svenska befolkningen går slutsatsen att dra att en stor andel av de människor polisen vill nå med sin kommunikation återfinns på Facebook. Polisen säger själva på sin hemsida: *"Med vår närvaro i sociala medier vill vi öka dialogen med allmänheten genom att vara synliga och tillgängliga där många människor är"* (b: polisen.se). De visar med den sagda meningen att de inser vikten av att följa med i den mediala utvecklingen och att göra som så många av medborgarna i landet, vara aktiva på Facebook. Med kommunikationen som bedrivs via de medier vi valt att studera berättas en berättelse om polisen. Polisens nationella Facebook-sida hade 2013-04-16 42 459 "likes", alltså 42 459 registrerade användare på det sociala nätverket som får upp polisens information i sina nyhetsflöden, utöver den kanalen framställs polisen i hög utsträckning inom dagspress och för den som vill ha ytterligare information finns detta även tillgängligt via myndighetswebbsidan. Att ta del av polisens information går alltså att göra via många olika plattformar.

Polisen är en myndighet som är på uppdrag av regeringen (f: polisen.se) och därav på uppdrag av medborgarna. Det innebär att även deras kommunikationsarbete utgår från det uppdrag de blivit tilldelade. I regeringsbrevet nämns bland annat att polisens uppdrag är att *"polisen skall bidra till att öka människors trygghet och att det är viktigt att förtroendet för polisen är högt"* (a: polisen.se).

Enligt Palm (2012) påverkas medborgarnas relation till polisen som myndighet på två sätt; genom medborgarnas direkta erfarenheter av poliskåren samt genom berättelser som ges om polisen och dess arbete, något som sker bland annat via de olika medierna, inklusive polisens Facebook-sidor och myndighetswebbsida. Genom Facebook samt sin myndighetswebbsida har polisen två kanaler där de själva kan berätta sin historia och nå ut till en stor andel av befolkningen, där de själva är redaktörer och huvudförfattare av berättelserna. Övriga mediekkanaler ger även de sin berättelse om myndigheten och dess arbete vilket givetvis också påverkar relationen mellan medborgaren och myndigheten. Som privat medborgare uppmärksammar denne det medierna för upp på agendan, alltså tenderar mediernas agenda att också bli den medborgerliga agendan. Berättelserna som berättas formar till stor del relationen och mottagarna tenderar ofta till att överta den bild medierna ger oss av verkligheten (Palm, 2012).

I dessa olika kanaler har polisen olika mängder makt över vad som skrivs och hur de representeras. På myndighetswebbsidan så kan polisen själva kontrollera exakt vad som publiceras och hur representationen av myndigheten skall se ut medan Facebook ger en mer blandad makt. På Facebook så publicerar polisen själva meddelanden och får genom dessa in kommentarer. Kommentarer kommer från allmänheten då vem som helst som är registrerad på Facebook kan kommentera på polisens "statusuppdateringar", dock sitter polisen på den slutgiltiga makten då de kan välja vilka kommentarer som skall få synas på sidan och vilka som ska tas bort. På myndighetswebbsidan har inte allmänheten någon möjlighet att påverka innehållet.

Enligt Wiik (2007) så anser journalisterna själva att journalister ska i första hand

granska makthavare i samhället. Om detta är sant så ska de inte påverkas av dessa makthavare. Bjellert & Palm (2012) har visat på att polisen har oväntat mycket inflytande över hur de representeras i den vardagliga nyhetsjournalistiken då poliser ses som experter på sig själva samt på sitt verksamhetsområde. Dessa två yttranden står i konflikt med varandra. Hur ska en journalist kunna vara oberoende och granskande om denne samtidigt lutar blint på vad polisen säger?

Tidigare forskning

Forskning som har gjorts i intersektionen mellan polis och medier har i största del riktat sig mot *hur* uppfattningen av polisen påverkas av olika medier där Callanan och Rosenberger (2011) beskriver hur rapportering och porträttering av polisen skiljer sig mellan TV och tidningar, där TV visar en oproportionerligt positiv bild av polisens arbete med historier som passar sig väl i TV-rutan såsom arresteringar, som ger en skev bild av polisens effektivitet. De beskriver också hur TV förminskar historier om polisens yrkesfel till att de härrör till enstaka ”rötägg”. De visar dock på att tidningar visar en positiv bild av polisen men att de mer genomgående tar upp systematiska problem inom polisväsendet som inte passar in i dramaturgin för TV-rapportering. Denna undersökning är genomförd i USA och bilden av polisen i TV är mestadels tagen från program såsom *COPS* som visar en dramatiserad bild av verkligheten, denna typ av program har inte funnits i Sverige tidigare men vi ser att de har börjat introduceras även här.

Litteratur på området beskriver hur polisen är den dominerande deltagaren i polis/media-relationen och hur polisen sitter på en ”gatekeeper”-roll med kontrollen över de intressanta kriminalhistorier som nyhetsmedierna letar efter. Forskning på senare år har visat hur maktbalansen i denna relation har skiftat och hur förundersökningsledare märker av detta (Huey & Broll, 2012). Mawby (2010) menar att detta har lett till att polisen mer och mer försöker ”hantera medierna” genom att anställa mer professionella medarbetare som enbart hanterar medierna i alla aspekter. Undersökningen är gjord i England men Palm och Skogersson (2008) beskriver i sin rapport, att även den svenska polisen arbetar mer och mer professionaliserat med medierna, de anställer mer civil personal som är utbildade kommunikatörer.

Ester Pollack (2001) skriver i sin avhandling *En studie i medier och brott* att forskningen tidigare har varit koncentrerad kring representationen och effekterna av våld i medierna. Palm och Skogersson (2008) skriver att uppfattningen inom polisen

länge har varit att ”tidningarna skriver bara negativa saker om polisen” och ”media motarbetar oss”.

Palm och Skogersson (2008) beskriver i sin rapport *Hjältar, blåljus och säkerhet – konstruktionen av polisen i nyhetsmedia* att artiklar som handlar om brott och straff har högt läsantal och läsvärde hos den svenska allmänheten och beskriver att:

”Polisnyheter hör till den journalistiska vardagen”

Forskningen har varit inriktad på relationen mellan polisen och medierna, hur polisen arbetar med medierna samt hur medierna påverkar uppfattningen av polisen. Vi ska genom att analysera vad som skrivits om polisingripandet i Södertälje den 4 januari 2013, där en person sköts och skadades så allvarligt att han senare avled, undersöka hur berättelsen om polisens ingripande skiljer sig i olika medier. Främst så ska vi analysera hur polisen beskrivs i nyhetsartiklarna samt hur publiken har reagerat i kommentarerna på Facebook. Vi kommer att visa på om representationen skiljer sig eller uppvisar likheter mellan de olika medieplattformarna.

Palm och Skogersson (2008) beskriver hur kriminalreportrar arbetar i deras rapport *”Hjältar, blåljus och säkerhet”*. Kriminalreportrar arbetar mycket självständigt då de nyheter som produceras värderas högt av cheferna på redaktionerna, de har samtidigt alltid en press på sig att leverera samt så är arbetet väldigt intensivt och pågår dygnet runt, eftersom att polisen arbetar dygnet runt. Intervjuer som är gjorda visar även att kriminaljournalister inte nöjer sig med informationen de får av polisens presstalesmän utan använder sina kontaktnät för att komma åt informationen på andra vägar då pressträffarna inte alltid ger hela bilden.

Bjellert och Palm (2012) beskriver i sin undersökning *”En trygg polis i ett otryggt samhälle”* hur medierna konstruerar polisen som tryggheten i samhället. Nyheter kring polisens effektivitet eller ineffektivitet tillhör inte vardagsjournalistiken utan är

undantagsjournalistik och när den väl kommer på tal så är misslyckanden och motgångarna som polisen drabbas av inte polisens fel, utan felet ligger i samhället som är otryggt och polisen representerar tryggheten. De beskriver en polis som alltid gör sitt bästa utifrån sin förmåga. Bjellert och Palm (2012) beskriver också en polis som arbetar väl tillsammans med journalister då polisen får och ger sig själva rollen som experter på området samhällsproblem. Att polisen och journalister arbetar bra tillsammans, säger Bjellert och Palm (2012), är inte konspirativt eller medvetet från varken polisen eller mediernas sida, det är helt enkelt två arbetslogiker som fungerar bra tillsammans. De beskriver även hur den kritiska granskningen ”lyser med sin frånvaro”. Bjellert och Palm (2012) beskriver hur Dagens Nyheter håller en neutral och saklig ton i sin bevakning av polisen.

Teori och Metod

Medierad offentlighet

John B Thompson (2008) menar i sin bok *"Medierna och moderniteten"* att mediernas utveckling har gett upphov till vad han kallar medierad offentlighet. Innan mediernas utveckling och utbredning så var individer och händelsers offentlighet kopplade till en fysisk plats. Händelsen blev offentlig när den iscensattes inför individer som var fysiskt närvarande, t.ex vid hängningar på torg. Detta kallar han "den samtidiga närvarons traditionella offentlighet". Denna typ av traditionell offentlighet är dialogisk i sin natur, menar Thompson, då de som framträder eller iscensätter händelsen, gör det inför andra som kan påverka händelsen genom olika åskådarbeteenden (exempelvis bua, vissla, applådera etcetera), även om de inte gör detta.

I den medierade offentligheten menar Thompson (2008) att händelser och individers offentlighet inte längre är kopplade till en gemensam fysisk plats. Handlingen kan bli offentlig genom att den spelas in, fotograferas eller delas på Facebook, för att den ska kunna ses av andra som inte är närvarande fysiskt eller i tid. Samtidigt menar Thompson att den traditionella offentligheten inte helt har förlorat sin roll i samhället då vikten av massdemonstrationer och offentliga möten fortsätter att vara viktiga, men han pekar också på hur de medierade händelserna ökar i vikt och utvidgas med att de nya kommunikationsmedierna får mer genomslagskraft.

Den medierade offentligheten leder samtidigt till att vår uppfattning om händelsen förändras i och med att vi inte kan förnimma lukter, känslor, syner som uppkom vid tillfället för händelsen samt att i TV-världen så kan vårt synfält styras, vi kan inte välja var vi ska titta under händelsen, vi kan enbart välja om vi ska eller inte ska titta (Thompson, 2008).

Representation

Inom medieforskning beskrivs begreppet representation som framställningar av fiktiva eller verkliga fenomen. Texter, bilder och ljud står för något annat än sig själva. Exempelvis kan en bild av en symbol stå för något annat än bara objektet. Representation är helt enkelt en konstruktion av det som framställs, inte en objektiv och fullständig avspegling (Gripsrud, 2002). Exempelvis kan en representation av polisens dödsskjutning tolkas av en människa som trygghet i samhället, att polisen skyddar allmänheten från farliga kriminella. En annan människa som är mottagare av samma budskap, med planer på att begå ett rån, kan se representationen av händelsen som ett hot, ”polisen kommer att skjuta mig nästa gång jag begår ett rån”.

Vi kommer att använda oss av vad Hall (1997) kallar den konstruktionistiska vinkeln till representation, där mening skapas genom och i språket. Hall använder ”språk” på en bred och inkluderande mening, där allt från talat språk till bilder och kroppsspråk inkluderas. Hall menar vidare på att finns två processer för representation, som samspelar för att skapa mening. Det första är vår *mentala representation* där objekt, människor och händelser binds samman med uppsättningar av begrepp och koncept i vårt huvud. Utan dessa hade vi inte kunnat tolka världen omkring oss på något meningsfullt sätt. Detta kan vara så enkla saker som vad ett bord är men också komplexa och abstrakta ting såsom vänskap eller döden. Hall kallar detta ett *system för representation* då det inte består av individuella koncept utan det består av olika sätt att organisera, sätta samman och relatera koncept till varandra. Med detta menar Hall att mening beror på relationen mellan ting i världen – saker, människor, händelser – och vår mentala representation av dessa. Nu är det inte så att vår mentala representation inom samma kultur ser helt olika ut, utan vi har i breda drag samma mentala karta och på så sätt tillhör vi samma kultur. Det andra systemet för representation är språk. Vi måste kunna dela och kommunicera våra mentala representationer och meningar, detta kan vi enbart uppnå genom ett gemensamt och delat språk. Hall menar också att meningen inte existerar i tinget, händelsen eller personen, inte heller i ordet i sig utan

det är vi som fixerar en mening vid något som efter ett tag verkar bli naturligt och oundvikligt.

För att applicera denna teori på vår studie menar vi att undersöka hur representationen av polisen påverkas av den diskurs som existerar inom nyhetsjournalistiken, polisens Facebook-sida samt polisens myndighetssida.

Grunigs kommunikationsmodeller

Informationsmodellen - Kommunikationen i denna modell kallas för objektiv envägs kommunikation om organisationen där huvudsyftet är att sprida sin information till offentligheten. Detta är den vanligaste modellen organisationer använder och även den vanligaste för myndigheter att arbeta med (Grunig et. Al., 1984). Den här modellen applicerar vi på polisens myndighetswebbsida där de informerar allmänheten, ur sitt perspektiv. Informationen är sanningsenlig som de delger sig av, detta betyder dock inte att de delger sig av all information de besitter.

Tvåvägsasymmetrisk kommunikation – Detta är enligt Grunig et al.(1984) en modell med tvåvägs kommunikation för att övertyga genom att använda vetenskaplig kunskap om attityder och beteende. Genom denna vetenskap planerar organisationen sin kommunikation för att den skall ändra mottagarnas attityder och beteenden. Den klassas som asymmetrisk då dess funktion är till förmån för organisationen. Genom att samla information som man får via feedback, används denna för att kontrollera sina mottagares beteenden. PR bedrivs alltså i denna modell för att förändra mottagarnas beteenden och organisationen ändras alltså inte som orsak av arbetet med PR, även fast kommunikationen flödar både till och från organisationen (Grunig et. Al., 1984). Detta är en modell som varit framtagen, samt varit mest relevant för PR. Vi menar dock att denna modell även är applicerbar på vår studie av myndighets kommunikation och representation av myndigheten. När modellen appliceras på vår undersökning, med våra

frågeställningar och vårt syfte, bidrar den till att klargöra hur kommunikationen bedrivs för att påverka attityder och uppfattningar av polismyndigheten.

Agendasättning

Redan år 1922 började fadern av agendasättning, Walter Lippman att komma med idéer kring ämnet i boken "Public Opinion" (1922). Han menade i sin teori att nyhetsmedierna, fungerar som medborgarnas fönster ut mot omgivningen utanför deras egna erfarenheter och bestämmer hur vi föreställer oss världen. Med det sagt menade han att nyhetsmedierna skapar en pseudo-omgivning som formar medborgares åsikter (Lippman, 1922). Denna teori stöddes utav McCombs och Shaw (1972) med sin nästan identiska teori att massmedier har en avgörande roll när det kommer till att forma medborgares bild av verkligheten (Bryant & Oliver, 2009).

Vi tolkar denna teori som att det i dagens medielandskap finns det många plattformar som fungerar som "fönster" ut mot verkligheten. Polismyndigheten har sina "fönster" där de själva väljer hur de skall forma sina meddelanden till mottagarna (sin myndighetswebbsida samt de sociala medier de kontinuerligt uppdaterar). Alltså kan de själva bestämma hur bilden ut mot omgivningen skall se ut när åskådaren tittar på omgivningen via deras plattform/fönster. Även nyhetsjournalistiken fungerar som ett fönster ut mot omgivningen för medborgarna och det är i dessa olika medieplattformar vi skall studera hur de återspeglar omgivningen då dessa återspeglingar är bidragande till att forma medborgarnas åsikter kring den. Vi syftar då till att omgivningen som speglas i dessa "fönster" och som i vår studie studeras är hur representationen av polisen och polismyndigheten går tillväga.

Strömbäck (2009) beskriver även en andra nivå av agenda där medierna ger *objekten* som de framhäver vissa *attribut* som medborgarna uppmärksammar och anser viktigare än andra. Vi vill beskriva det som att den första nivån av agendasättning beskriver *vad* läsaren ska tycka är viktigt medan den andra nivå lägger till *hur* de ska tänka om detta (Strömbäck, 2009)

Nyhetsvärdering

Nyhetsjournalistiken fungerar inte som en neutral spegel av verkligheten utan ska mer ses som en social rekonstruktion av den. Det finns en koppling mellan verkligheten och nyheternas bild av den, men hur stark denna koppling är varierar (Strömbäck, 2009). Vidare så beskriver Strömbäck (2009) hur journalistik handlar om att välja och välja bort nyheter, vilket resulterar i att mediernas bild av verkligheten alltid är ofullständig.

Palm och Bjellert (2012) har skrivit om hur tidningarnas nyhetsvärdering påverkar hur vi läsare får ta del av nyheter som ett bearbetat urval av möjliga nyheter. Eftersom nyheter inte finns att bara hämta ”där ute” så måste de konstrueras och produceras av tidningsredaktioner och journalister. Genom att redaktionerna väljer och väljer bort nyheter så skapar de medieagendan, det urval av nyheter som erbjuds allmänheten vid ett specifikt tillfälle. Nyhetsvärderingen görs efter två kriterier, upplysningskriteriet – vad redaktionen anser att publiken bör veta, och efter marknadskriteriet – vad som skapar intresse och vad som gör att tidningen blir konkurrenskraftig (Palm & Bjellert, 2012).

Myndigheters externa kommunikation

Att myndigheter och organisationer arbetar med att informera sina mottagare och som i polisens fall, informera medborgarna handlar enligt Ingela Stenson (2004) om att påverka. Att information handlar om att påverka sammanfattar Stenson i en modell där hon menar att information skall påverka människors kunskaper, attityder och beteenden. Detta för att de ska vara kapabla till att kunna, tycka och göra och därmed skapa insikt och förståelse, engagemang och ansvarskänsla samt beslutsamhet och handlingskraft.

Kunskapspåverkan - Skall bidra till att göra medborgarna mer kunniga om myndigheten och dess arbete. Informationen som delges medborgarna skall ge dem en känsla av delaktighet vilket önskas ge en mer positiv bild av avsändaren.

Attitydpåverkan - Uppnås genom att informationen som ges om myndigheten syftar till att skapa en ansvarstagande och engagerad attityd hos medborgarna. Informationen skall präglas av ömsesidig respekt och omtanke.

Beteendepåverkan - Informationen de då delar med sig av skall bidra till att ge mottagaren möjlighet att agera utifrån informationen och göra något betydelsefullt. Den skall också möta människor med välvilja och öppenhet, på detta sätt känner mottagarna att de blir respekterade vilket bidrar till att skapa en god relation mellan sändare och mottagare. Stenson (2004) nämner även att information är ett av de viktigaste redskapen att använda sig av som organisation för att undvika missförstånd, missförstånd som ofta orsakas av felaktig eller bristfällig information.

Profilering

Att vårda samt bygga en myndighets varumärke benämns med begreppet profilering (Palm, 2006). Det innebär att bedriva verksamhet för att systematiskt arbeta för att förbättra och förstärka sitt anseende, myndigheten vill alltså påverka bilden av sig själva i positiv riktning. Palm (2006) hävdar att ett organisationsvarumärke skapas och upprätthålls genom den kommunikation som styrs av kommunikationsavdelningen såsom exempelvis webbplats samt genom medarbetare i organisationens framtoning och prestationer. En myndighet eller organisation har egenskaper de gärna vill bli förknippade med, så kallade kärnvärden och dessa kan exempelvis vara kompetens, effektivitet, säkerhet, pålitlighet. Dessa kärnvärden är alltså en del av myndighetens arbete med sin profilering. En myndighet som lyckas väl med sin profilering utökar sitt förtroendekapital vilket ger dem större möjlighet att klara förtroendeförluster utan att konsekvenserna blir negativa.

Denna teori har valts med anledning av att tidigare forskning (Bjellert och Palm, 2012) beskriver att medierna konstruerar polismyndigheten som tryggheten i samhället samt experter på området samhällsproblem, en roll som även polismyndigheten själva tilldelar sig inom medierna. Trygghet och expertis anser vi vara kärnvärden som bidrar

till profileringen av myndigheten vilket påverkar bilden av myndigheten i positiv riktning.

Undersökningsdesign

Denna studie är upplagd som en fallstudie då vi kommer att analysera representationen av polisen inom utvalda medieplattformar vid ett begränsat fall (Guldsmedsrånet i Södertälje)(Halvorsen, 1989). Materialet är av typen förstahandsmaterial trots att nyhetsartiklarna samt texterna på Facebook-sidan är andrahandsberättelser av det som har hänt så är inte det vad som har hänt som är av analytiskt intresse, det är hur det är sagt som är intressant. Studien har samtidigt en beskrivande aspiration då den vill beskriva hur polisen representeras och hur de representerar sig själva när de har makten över vad som sägs.

Enligt Halvorsen (1989) så har de flesta fallstudier en kvalitativ ansats samt så passar sig den kvalitativa metoden bra för vår frågeställning. Problem som uppstår med kvalitativ metod och framförallt med fallstudier är att generaliserbarheten blir lidande (Halvorsen, 1989). Denna studie har dock inte för avsikt att vara generaliserbar för alla fall där polisen omnämns i medier eller för alla meddelanden som polisen är sändare av, studien är intresserad av att analysera data vid det specifika fallet.

Studien har ett induktivt synsätt på relationen mellan empiri och teori. Den kommer utifrån det empiriska materialet bilda en uppfattning om hur polisen representeras, för att relatera detta till existerande teorier och dra en slutsats utefter detta. Syftet med denna studie är inte att pröva hållbarheten hos vissa teorier utan att skaffa en helhetsförståelse av fenomenet (Halvorsen, 1989). I övrigt så finns också en hypotetiskt-deduktiv ansats där teorier prövas mot empirin för att se om de håller, Halvorsen (1989) menar att det i praktiken inte finns en så skarp delning mellan de båda förhållningssätten utan att det ena inte utesluter det andra.

Socialkonstruktionism

Socialkonstruktionismen härstammar från psykologin och socialpsykologin (Dahlberg, 2013) och menar essentiellt att vår förståelse av verkligheten skapas i vårt medvetande, med andra ord det som uppfattas som kvinnligt och manligt, svagt eller starkt finns enbart i vårt subjektiva medvetande och inte i den objektiva världen. Samtidigt har socialkonstruktionismen en kritisk inställning till det som tidigare har uppfattats som självklar kunskap. Rätt och fel, fint eller fult har alltid kategoriserats som tydliga motsatser trots att gränserna mellan dessa i verkligheten är relativa och historiskt betingade (Vulovic, 2013). Vidare menar Vulovic (2013) att vår världsbild och identitetsuppfattning är historiskt och kulturellt betingad, om vi hade levt någon annanstans så hade vår världsuppfattning och identitetsuppfattning varit en annan.

Diskurs

Berglez (2010) menar att begreppet *diskurs* refererar till människors språkanvändning i både skriftligt och muntligt sammanhang. Språkanvändningen utgör, enligt Woodak (Woodak 1998:8, se Berglez 2010); ”*en särskild social praktik som berör relationen mellan språkhandlingar och de situationer, institutioner, samt de mer abstrakta och ”osynliga” strukturer som språkhandlingarna är inbäddade i*”. Berglez & Olausson (2008) hävdar att diskurs även kan syfta till särskilda sätt att representera och förstå olika förhållanden i samhället. I polisens fall kan en medietext de producerat på sin myndighetssida ses som en polisdiskurs. Texten där bygger på ett sammanhang av föreställningar och särskilda sätt att representera och förstå olika företeelser i samhället.

Diskursanalys

Enligt Potter (1997) handlar diskursanalysen i huvudsak om att genom analys se ”*hur olika versioner av världen, samhället, händelser och inre psykologisk verklighet produceras i diskurser*”. Vid en diskursanalys bör medietexten betraktas som en diskurs

(Berglez, 2010). I diskursanalysen är språket inte enbart ett medel för att förstå den verklighet som beskrivs i en medietext, språket konstituerar eller producerar den sociala verkligheten (Bryman, 2011). Vidare menar Bryman (2011) att människor vill uppnå något visst när de talar eller skriver och därför är en diskursanalytiker inriktad på de strategier som producenten av budskapet använder för att uppnå sina syften. Han utvecklar detta vidare med Potters (Potter 2004, se Bryman 2008) tre grundläggande diskursanalytiska frågor:

- Vad gör diskursen, vad uppnår den?
- Hur är denna diskurs konstruerad så att detta händer?
- Vilka resurser finns tillgängliga för att utföra denna aktivitet?

Ideologiteoretiskt perspektiv

När en forskare utgår från detta perspektiv betraktas medietexten som en social handling i stället för att enbart betraktas som informationsbärare (Berglez, 2010). Med detta perspektiv som utgångspunkt arbetar forskare vid en kritisk diskursanalys för att analysera medietexter. Berglez (2010) menar att det inom detta perspektiv ges i uttryck en misstänksamhet mot medietexten som skall analyseras på grund av forskarens kritiska kunskapsintresse.

Två varianter av diskurs

Nyheter som diskurs – Medieinnehåll av nyhetskaraktär levererar en bild av den sociala verkligheten genom nyhetsrapporteringspråket och det är detta språk som utgör en diskurs (Berglez, 2010). Vid en kritisk diskursanalys av nyhetsmedieinnehåll studerar forskaren hur denna diskurs samspelar, motverkar eller förhandlar med en viss ideologi.

Institutionell kunskapsproduktion som diskurs – Diskursen utgörs av alla handlingar och all kommunikation som görs inom en institutionell sfär. Institutionen förknippas av allmänheten som experter på området och institutionen uppfattas ha kunskap (genom rutiner, konventioner och regler) om vad som ska göras och hur detta ska göras

(Berglez, 2010). Institutionens arbetsformer har genom att de upprepade gånger följt samma mönster gång på gång, etablerats och godkänts. Enligt Berglez (2010) är det viktigt att se till relationen mellan det som är inom diskursen och det som är utanför den. Han menar att institutionen upprätthåller sin makt genom konstruerad expertiskunskap av vad som är vetenskap och okunskap, vad som är moraliskt icke-legitimt eller legitimt mm. Språkanvändningen gör att expertiskunskapen framträder inom varje respektive institution inom olika områden, exempelvis byråkratin eller vetenskapen.

Kritisk diskursanalys

Den kritiska diskursanalysen är en variant av diskursanalys. I denna analys vill undersökaren studera hur språket tillämpas med sociala skillnader och makt i samhället. Med detta menas att språket karakteriserar sig som en maktresurs som är kopplad till sociokulturell förändring och ideologi (Bryman, 2008). För att klargöra begreppet *ideologi* har Zizek (1999) tolkat och definierat begreppet:

1. Ideologi är en samling idéer som tillsammans konstituerar en tro eller övertygelse om någonting.
2. Ideologi har en materiell karaktär i form av konkreta institutioner.
3. Ideologi produceras i relationen mellan människor (i den privata sfären, på arbetsplatsen etc.) genom ritualer och praktiker. (Zizek 1999)

För att koppla detta till medieinnehåll och nyhetsproduktion har Berglez (2010) gjort en trestegsdefinition som kopplas till ovanstående definition av *ideologi*: (1) Ett ideologiskt idésystem, t.ex. liberalismen, (2) materialiseras bl.a. genom liberala medier, och genom (3) den rituella (invanda) produktionen och konsumtionen av desamma. (Berglez, 2010).

Ideologibegreppet karakteriseras som sagt som den teoretiska grunden inom denna analysmetod och fokus ligger på ideologikritik, den aktuella mediediskursen kritiserar (Berglez, 2010). Enligt Berglez kan då frågor rörande den aktuella mediediskursen ställas om varför texten ser ut som den gör. Inom den frågan ryms många fler frågor

såsom ur vems perspektiv verkligheten beskrivs och om innehållet i texten inrymmer ett visst intresse eller en viss agenda. Genom analys vill forskaren fastställa om det råder dolda meningar, värderingar och opinioner i diskursen, alltså lyfta fram de omedvetna sociokulturella processerna (Berglez, 2010). Olika grupper har en vilja att nå ut till så många som möjligt och på så sätt påverka så många som möjligt och få andra att ansluta sig till den ideologin som är aktuell för dem. De vill alltså få sin ideologi att bli den aktuella ideologin i samhället genom påverkan och på detta sätt förenas *ideologi* och *makt* (Gramsci 1976; se Berglez och Nohrstedt 2009).

Berglez (2010) belyser vikten av att tolka medieinnehållet kritiskt och att kanalen som förmedlar innehållet inte alla gånger intar en objektiv ställning vid producering av medieinnehållet. Om mottagaren inte är kritisk till innehållet, framförallt vid ett meddelande med vinklat maktintresse, är det lätt att denne tar till sig ideologin som levereras av sändaren och själv spriden denna vidare. I och med att medieagendan, som nämnt tidigare, tenderar till att bli den medborgerliga agendan (Palm, 2012), har producenten av meddelandet med skeva maktförhållanden lyckats väl om de lyckats överföra sin ideologi hos en del medborgare. Dessa medborgare blir då omedvetna producenter av den ideologiska makten. Via sina ord och handlingar sprider medborgaren då vidare och skapar samma ideologiska makt via sina handlingar och ord (Berglez, 2010). Producenten av en medietext följer kognitiva scheman som läsarna är införstådda med. Rubriker, underrubriker och ingresser är strukturerade och överenskomna (sociokognition) mellan läsare och producent som kognitiva sätt att strukturera verkligheten (Berglez, 2010).

Analys på två nivåer

Berglez (2010) beskriver i ”Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap” vad de olika mest centrala analysmomenten innehåller:

Redogörelse för rapporteringens huvudsakliga innehåll av och de eventuella bilder och faktarutor som kompletterar artikeln – En kartläggning sker av innehållet samt av bilder

och faktarutor för att se vilken funktion dessa fyller i relation till artikeln. Berglez (2010) menar att det är möjligt att komplettera detta med en bildanalys.

Den schematiska strukturen av nyhetstexten (makro), nyhetsberättandet kartläggs – Berglez (2010) delar in detta analysmoment i ett antal moment. Det skall: (1) analyseras vad som förmedlas via rubriken och ingressen. (2) Vilka aktörer som kommer till tals, vad dessa representerar samt (3) vilka aktörers handlingar/kommentarer som tas med när det kommer till att förmedla historisk bakgrund till ett visst fenomen eller händelse artikeln handlar om. (4) Vilken aktör som får möjlighet att dra de huvudslutsatserna kring en specifik händelse artikeln belyser. (5) Vilka resonemang kring konsekvenser och orsaker till en viss händelse och vem som ges utrymme att uttala sig om detta, inklusive journalisten själv. (6) Vem eller vad riktar de aktörer som får komma till tals sina kommentarer till? (Berglez, 2010).

Den tematiska strukturen av nyhetstexten (makro) – Detta analysmoment går ut på att analytiskt registrera den hierarkiska karaktären av nyhetstexten. Forskaren skall då analysera hur de olika teman som artikeln innehåller organiseras i artikeln (Berglez, 2010).

Detaljerad analys av texten (mikroorienterad) – De tidigare stegen i analysmomenten fokuserar på vad och hur något sägs i en text, när analysen går över till mikronivå hamnar huvudsaklig fokus på hur saker uttryckts (Berglez, 2010).

I denna struktur av textanalysen är det centrala koherens och då syftas att studera relationen mellan den globala och lokala koherensen (van Dijks 1988, se Berglez 2010). Enligt Berglez (2010) menas lokal koherens vara hur alla mindre textpartier i en artikel logiskt hänger ihop med varandra och på så sätt förmedlar textens huvudsakliga mening, den globala koherensen. Den lokala koherensen hävdar Berglez (2010) innehålla påståenden, beskrivningar och argumenteringar kring det aktuella ämnet i artikeln. Koherensen menas också av van Dijk (1988, se Berglez 2010) finnas i texten som ett resultat av att nyhetskonsumenten själv fyller i luckor som den som producerat texten lämnat. Han exemplifierar detta med exempelrubriken ”Örebro SK fick 1-1” och menar att detta har betydelse utav idrott och matchresultat med anledning av att det är sociokulturellt etablerat. Det uppfattas alltså av nyhetsproducenten att denna rubrik är

av uppenbar betydelse för läsaren och därför inte behövs förklaras. Berglez (2010) belyser att dessa så kallade ”textluckor”, eller som van Dijk benämnet fenomenet ”koherensluckor”, är något som läsaren redan är införstådd med. När dessa textluckor är fastställda, underlättar det för forskaren att få grepp om nyhetsproducentens och läsarens sociokulturella relation och de eventuella ideologiska karaktärerna som kan tänkas finnas i relationen (Berglez, 2010). Vidare i analysen ska forskaren studera närvarande implikationer, alltså att undersöka om det förekommer data som egentligen inte bidrar till nyhetsstoryn, överflödiga diskurs (Berglez, 2010). Den sista biten att analysera på mikronivån är de medvetna och omedvetna semantiska valen, bland annat vilka ordval, hur meningar är uppbyggda och hur den lexikala stilen är formad (Berglez, 2010). Som forskare är den analytiska utgångspunkten då att ord och ordval har inslag av sociokulturella och ideologiska element och att ord kan ha olika mening i olika kontexter (Berglez, 2010). Om en boxare benämns som vild och livsfarlig tolkas det som bra egenskaper i boxningens kontext medan det tolkas negativt i en annan kontext, exempelvis om en arbetssökande till ett jobb på ICA skriver dessa egenskaper om sig själv på sitt CV.

Analysschema

För att underlätta arbetet med materialet har vi tagit fram ett analyschema bestående av frågor som är relevanta för att undersökningen ska ge resultat.

1. Vilka aktörer får komma till tals i texterna?
2. Vad förmedlar rubrik, underrubrik och inledning?
3. Från vems/vilkas perspektiv berättas historien, vem är det som är norm?
4. Vilken/vilka aktörer får dra slutsatser kring händelsen?
5. Hur påverkar textarpartier den övergripande uppfattningen av artikeln? Och i förlängningen, hur påverkar artiklarna den samlade uppfattningen om händelsen?

6. Finns det benämningar som ändrar sig? Vilka speciellt känsloladdade ord förekommer och i vilket sammanhang?

För att komma fram till dessa frågor har vi utgått ifrån Berglez modell för kritisk diskursanalys. Även vissa delar av intertextualitet inkorporeras för att förstå artiklarna i sitt sammanhang.

Metodkritik

Då diskursanalysen förlitar sig mycket på tolkningar så kan intersubjektiviteten i diskursanalytiska studier förefalla problematisk, men om forskaren beskriver sitt tillvägagångssätt noggrant så skall inte detta vara något problem. Som Bergström och Boréus skriver: "...forskarens begreppsarsenal sammanvävs med forskningsproblemet" (Bergström & Boréus, 2012, s. 406), så är forskarens tolkning av begreppen i fokus och de hävdar vidare att samma krav på intersubjektivitet inte kan ställas då iakttagelser inte har en gemensam grund utanför språket, som de har i empirismen. Noggranna beskrivningar av hur studien har gått till ökar möjligheten för andra att nå samma resultat. Dock så beskriver de vidare att det är orimligt att släppa kraven på intersubjektivitet och noggrannhet enbart för att utgångspunkten är konstruktivistisk. Forskningsproblemet handlar inte om forskarens egna upplevelser av en diskurs utan om fenomen som skall kunna förstås intersubjektivt (Bergström & Boréus, 2012). Även Essiansson (2012) menar på att tolkningsproblematiken löses via öppen och tydlig argumentation.

Essiansson (2012) lyfter fram problematiken med om textanalytiska studier ska använda sig av förutbestämda svarsalternativ eller om studierna ska tillämpa ett mer öppet synsätt på frågorna som ställs. Med förutbestämda svar så görs mycket av det analytiska arbetet tidigt i forskningsskeendet, medan öppna synsätt tillåter studierna att göra huvuddelen av analysen längre fram i arbetet. Det förhandsdefinierade angreppssättet

ställer stora krav på analysverktygen (frågorna) som används i studien samt höga krav på de kategorier som forskaren i förväg tar fram. Alternativen måste vara ömsesidigt uteslutande, täckande och möjliga att tillämpa samt konstruera fruktbara kategorier (Esiansson, 2012). Med ett mer öppet tillvägagångssätt så är riskerna istället att forskaren hamnar på vilovägar och ägnar för mycket tid och kraft åt sådant som inte hjälper att svara på frågeställningarna. Slutsatserna blir beroende av det som finns i materialet, åsikter och synpunkter som *inte* återfinns i materialet kan studien inte säga något om (Esiansson, 2012).

Material

Guldsmedsrånet i Södertälje 4 januari 2013

Det var den 4 januari som fyra män genomförde det grova rånet mot guldsmedsbutiken i ett köpcentrum i Södertälje. Mediebevakningen i samband med rånet var hög och mannen som sköts av polisen avled den 9 januari. Polisen lämnade uppgifter och information kring händelsen till allmänheten via bland annat de traditionella nyhetsmedierna och även ut via sin myndighetswebbsida och sin nationella Facebook-sida.

Val av nyhetsjournalistika medier

Vid val av medier med nyhetsjournalistiskt innehåll för studien har vi valt att analysera Aftonbladets samt Dagens Nyheters artiklar rörande det grova guldsmedsrånet i Södertälje den 4/1-2013. Anledningen till att valet föll på just dessa tidningar är huvudsakligen att Aftonbladet är Sveriges största kvällstidning och att DN är Sveriges största morgontidning (ts.se, 2013-05-23), dvs. att de når ut till flest människor.

Aftonbladet är en tidning som säger sig ska roa läsarna, samtidigt som de skall granska samhället (aftonbladet.se, 2013-05-23). Det är en tidning som ”ger sin syn på samhällsutvecklingen och försöker påverka debatten utifrån socialdemokratiska

värderingar” (aftenbladet.se, 2013-05-23). Aftenbladet är dock oberoende och har ingen koppling till något parti eller organisation.

DN är en morgontidning som även den är obunden, dock med den politiska beteckningen liberal. Vi anser att det är av värde att se hur två olika dagstidningar, med olika politisk beteckning, representerar polisen i sin nyhetsjournalistik.

På den nationella Facebook-sidan, samt myndighetssidan (www.polisen.se) som polisen driver, är det främst medieinnehåll i form av text som förekommer och det är texten som analyseras i studien. I och med att vi gör en analys av det som sägs med text vill vi med vår jämförande studie även granska nyhetsjournalistiken i form av text.

Urval

Nyhetstexterna som har valts, har publicerats av DN och Aftenbladet mellan den 4 januari 2013 och den 26 januari 2013. Under denna tid var guldsmedsrånet i Södertälje uppmärksammat av tidningar och medierna överlag. Intresset för händelsen började svalna redan vid den 11 januari men enstaka artiklar publiceras även efter detta datum. I DN har 24 artiklar publicerats och i Aftenbladet har 22 artiklar publicerats, totalt 46 artiklar. Av dessa valdes 19 artiklar ut för att ge oss en holistisk bild av händelsen. Båda tidningarna erbjuder samlingar av artiklar relaterad till händelsen på sina hemsidor, det är på detta sätt vi har valt artiklar. Utifrån dessa artiklar så har vi begränsat oss genom att inte ta med artiklar som är så korta att de saknar innehåll, med ”kort” menar vi artiklar som har färre än 200 ord, eller artiklar där polisen inte finns omnämnda eller agerar som huvudaktörer för innehållet.

Material från Facebook och myndighetswebbsidan valdes genom att gå till datumet då rånet skedde och välja de artiklar som handlade om händelsen. Från Facebook fanns det bara ett meddelande med tillhörande kommentarer där samtliga inkluderades. På

myndighetswebbsidan fanns sex artiklar angående händelsen och samtliga av dessa inkluderades i undersökningen.

Källkritik

Artiklarna som har valts kan ge en skev bild av verkligheten, detta med anledning av att vi inte har analyserat samtliga artiklar, då tidsramen inte har gett oss möjlighet att göra detta. Vi kan inte uttala oss om de andra artiklarna eller om Aftonbladet eller Dagens Nyheter i stort utan enbart i relation till de artiklar som har analyserats.

Resultat och analys

Som Thompson (2008) hävdar så är inte längre händelser eller individer kopplade till en gemensam fysisk plats. Alla medborgare var givetvis inte på plats under guldsmedsrånet i Södertälje och det var när berättelsen återgavs via de olika medieplattformarna, som händelsen först blev offentlig. När vi kopplar ihop denna teori vid analysen med dagordningsteorin tolkar vi det som att händelsen är offentlig via den medierade offentligheten, trots detta leder denna typ av offentlighet till att mottagares uppfattning av berättelsen kan förändras från verkligheten då mottagaren inte upplevt händelsen själv. Därför kopplar vi dagordningsteorin där McCombs och Shaw (1972) menar att medierna har en avgörande roll att forma medborgarens uppfattning av verkligheten. Som Strömbäck (2009) hävdar så framhäver medierna objekt med vissa speciella attribut som klassas viktigare än andra, av olika anledningar. Den medierade offentligheten gör alltså att vi kan ta del av något vi själva inte upplevt medan dagordningsteorin syftar till att detta skapar en pseudo-omgivning av verkligheten där de olika medierna påverkar vad vi ska ta del av och hur vi ska uppfatta berättelsen som delges. Mediebevakningen i samband med den aktuella händelsen som vi analyserat tolkar vi alltså på detta vis, och menar då till hur läsaren delges vissa attribut kopplade till händelsen och de berörda aktörerna (representation) via de olika mediekanalerna. Mediekanalerna har även för och nackdelar i och med sitt format, då samtliga är till största delen textbaserade så ges inte konsumenten någon möjlighet att ta intryck från händelser som försiggår i bakgrunden som på exempelvis på bilder. Konsumenten har enbart möjlighet att läsa eller inte läsa det som har skrivits (Thompson, 2008), detta påverkar hur mottagarna uppfattar polisen i samband med händelsen.

Vi vill här påpeka att vi inte har gjort någon djupare bildanalys och att vi i dessa bilder inte fann något av vikt.

Nyhetsjournalistiken

De artiklar vi har analyserat från både Aftonbladet och DN har uppvisat många gemensamma faktorer när det kommer till hur polisen representeras i nyhetsjournalistiken. Artiklarna tycks, enligt vår tolkning, i nästan samtliga artiklar, hålla en och samma diskurs. Inom diskursen är perspektivet som berättelsen utgår från i huvudsak polisens och ”det laglydiga samhällets”. Denna tolkning stöds utav den Bjellert och Palm (2012) konstaterat vid sin studie *En trygg polis i ett otryggt samhälle*, att polisen inom nyhetsjournalistiken konstrueras till att representera tryggheten i samhället, vilket de gör inom vår studie likaså. Även fenomenet som Bjellert och Palm (2012) beskriver, att polisen får agera experter på sig själva och på området samhällsproblem inom nyhetsjournalistiken, är faktorer som vi tolkat existera inom den aktuella diskursen som råder inom de analyserade artiklarna.

Enligt vår tolkning är polisen den aktör som får komma till tals mest under rapporteringen av händelsen. Representanter för polisen förekommer i majoriteten av artiklarna, och där de inte finns representerade direkt så är det personer som har eller har haft koppling till polisväsendet (pensionerade kommissarier) eller rättsväsendet (åklagare) som kommer till tals. I de artiklar där personer med koppling till de misstänkta berättelse kommer fram så ges polisen ändå nästan alltid utrymme att yttra sig, om än inte lika mycket. Det är dessutom en övervägande del av artiklarna som enbart har polisen som aktörer och ger en ojämlikhet av utrymme i medierna.

Det är aldrig de misstänkta själva som uttalar sig utan det är alltid deras advokater och det handlar då om korta citat eller åsikter kring händelsen, samt så förekommer detta endast i ett fåtal av artiklarna. Om detta har att göra med utredningsläget eller om det är för att det kan påverka deras klienters möjligheter i en senare rättegång kan vi inte säga eller uttala oss om då vi inte har tillräcklig kunskap om hur rättsprocesser sköts. Intressant är dock att i den artikel som ger mest utrymme åt de misstänkta advokater att uttala sig bland DN:s artiklar (”Utpekade rånare unga män”, 2013-01-05), så flyttar journalisten delvis fokus från de misstänkta till advokaterna genom att påpeka vilka advokaterna har försvarat innan. I de artiklar där poliser förekommer så finns det inga

bakgrundsfakta om hur just den polisen har agerat vid tidigare tillfällen eller vilka andra händelser som kan påverka läsarens uppfattning om polisen eller händelsen i sig, på samma sätt som det beskrivs vilka klienter advokaterna har representerat tidigare under sin karriär. Detta påverkar läsarens mentala representation av advokaterna mot hållet att de tidigare försvarat dömda brottslingar och i den kultur vi lever i så blir advokaterna de som står på de ”onda” sida vilket bidrar till att polisen, som står på andra sidan av dessa blir de ”goda”. Detta är ett val som tidningarna konstant gör vid sin nyhetsvärdering och det stämmer även överens i detta fall med DN. Att DN här har valt att belysa advokaternas tidigare fall är ett medvetet urval av andra möjliga nyheter (Bjellert och Palm, 2012). Detta fenomen är genomgående i alla artiklar där tidningsredaktionen ständigt arbetar med nyhetsvärdering vilket vi tolkar påverka representationen av polismyndigheten. Att de väljer att rapportera en viss del av berättelsen/en viss nyhet, sker konstant i samband med att de väljer att utesluta en annan (Strömbäck, 2009). Detta resulterar i att berättelsen och representationen av polisen inte konstant är fullständig.

Inom diskursen får polisen alltid svara på kritik och dra slutsatser

Vår tolkning är att journalisterna som producerat artiklarna har laglydighet och samhället som norm inom den aktuella diskursen, dock så finns det ett fåtal artiklar där det detta till trots, stundvis förekommer en viss kritisk ton mot polisens agerande och skjutningen i sig. Exempelvis i artikeln ”Rånvapnet var inte äkta” (2013-01-08) så används ord som ”kopia” och ”leksaksvapen” istället för ”replika” som hade kunnat ge allvarligare ton till hur likt vapnet var ett äkta. I denna artikel så är det fortfarande polisen som är de ”goda” och rånarna de ”onda”. Det påpekas vid flera tillfällen i artikeln att polismannen inte hade kunnat se skillnad på den replika som användes och ett äkta vapen, då det inte fanns någon tydlig märkning på replikan. Skulden för detta läggs på samhället och lagstiftningen då artikeln påpekar att detta har varit uppe för diskussion hos justitieministern men att polisens åsikt inte hörsammats då det ”inte gick

att komma överens med marknaden”. Även fast artikeln ger upphov till att läsaren ska känna en viss tveksamhet inför polisens bedömning vid skjutningen så dementeras detta omgående av polisen som återigen är experter i artikeln. Polisen tillåts alltså dra de huvudsakliga slutsatserna kring problematiken med deras användning av dödligt våld, med andra ord stämmer denna tolkning överens med Bjellert och Palms (2012) fynd. Polisen är experter på sig själva samt vid tänkbart utrymme för effektivitetskritik av polisen (som bedömningen om vapnet var äkta eller inte) är det samhällets fel att polisens bedömning om vapnet var äkta eller inte är samhällets fel. Det förekommer i ett fåtal av artiklarna korta stycken eller meningar där journalisten, alternativt aktörer med koppling till den skjutne mannen har en viss kritisk ton mot polisen, men det är som sagt korta stycken eller enbart meningar. Detta påverkar inte läsarens övergripanden syn på polisens arbete eller agerande i detta fall, i och med att polisen alltid tillåts svara på kritiken riktad mot dem. Detta stöds av Palm och Bjellert (2012) som påvisar att journalistik kring polisen tenderar att bli budbärarjournalistik av polisens perspektiv av en viss berättelse.

Palm och Bjellert (2012) påpekar även att deras studie av DN pekade mot att tidningen håller en neutral och saklig position om polisen, men vi vill hävda att den ”neutrala” positionen innebär att DN vidmakthåller de maktförhållanden som existerar i samhället från början och på så sätt erbjuder en bild av polisen som god. Samt så saknar vi genomgående kritik mot polisen i artiklarna då det är avsaknaden av sådan i ”vardagsjournalistiken” som ger oss bilden av polisen som ”god”. Samtidigt betonar Palm och Bjellert (2012) att polisens kompetens och effektivitet inte ifrågasätts och sådant är fallet även vid denna studie, snarare så berömmar både DN och Aftonbladet polisen och polisens ”snabba och effektiva” agerande vid detta fall.

Ordvalens påverkan på representationen av polisen

Som vi har påpekat tidigare enligt Hall (1997) så påverkas representation av hur vi

kategoriserar olika uppfattningar och koncept. I detta fall ställs polisen mot rånarna och då ”rånare” har en inneboende negativ klang i den kultur och diskurs som är nyhetsjournalistiken genom medborgarnas mentala representation, samtidigt som ”polisen” har en inneboende positiv innebörd och det existerar en diskurs kring polisen som betecknas som en ”trygghetsdiskurs” av Palm och Bjellert (2012) som säger att polisen gör vad de kan efter de förhållanden som finns och efter sin bästa förmåga.

Att de misstänkta i de flesta fall i de analyserade artiklarna benämns som ”rånare/rånarna” så framträder de som ”elaka och hänsynslösa brottslingar”, samtidigt som bakomliggande faktorer som hade kunnat ge läsaren en annan bild av personerna (såsom ett besvärligt hem, en skola som inte hade tillräckligt med resurser, etc.) inte presenteras. DN förnekar samtidigt inte existensen av sådana problem men om de nu existerar så gör de ett urval via nyhetsvärderingen som då gör att de inte behandlar ämnet. Palm och Bjellert (2012) påpekar hur journalismen har letat samhällsproblem för att förklara polisens ineffektivitet, när den väl påpekas, men gör inte detsamma när det kommer till misstänkta rånare.

Varken DN eller Aftonbladet har en kritisk ton mot polisen som är genomgående i artiklarna, även fast det som sagt kan förekomma vid ett fåtal tillfällen. Exempelvis så betonar artikeln ”Rånarna valde fel plats” (2013-01-05) att ”... *fredagens rån mot en guldsmedsbutik i Södertälje kan vara på väg att klaras upp beror på att en av rånarna sköts och kunde identifieras*”. Här tolkar vi det som att det ligger en positiv ton till att mannen sköts (vilket kunde kritiserats i större utsträckning), detta bidrog till att förenkla polisens arbete och alltså kritiserats inte skjutningen då de hjälpte de ”goda” i kampen mot de ”onda”. Denna tolkning gör vi med en konstruktionistisk vinkel av representation (Hall, 1997) där rätt ställs mot fel, polisens skjutning tolkas inom vår kultur vara rätt i och med att de ”goda” gjorde detta när de skulle stoppa de ”onda” som begick en felaktig handling. Vår kultur har alltså godkänt att myndigheten brukar våld för att upprätthålla ordningen och då ifrågasätts inte en skjutning mot en av de ”onda” i lika hög utsträckning som om det vore tvärtom, att en rånare sköt en polis. Det bör påpekas

att denna artikel är publicerad innan den skjutne rånaren avlider, men att DN här beskriver att rånaren sköts som en ”god” händelse.

Känslomässiga ordval är inte vanligt förekommande i DN:s rapportering utan de håller en saklig ton genom samtliga artiklar. Det mest nämnvärda är att i artikeln ”Polisen: ”Det kan blir fler gripanden” (2013-01-05) så benämns rånet som ”det brutala rånet...” något som får läsaren att tolka det som ett extraordinärt rån, något som har gjort att det inte här till ”vardagen” bland andra rån. Samtidigt så bidrar användningen av ord som ”brutala”, ”intensiv” och ”vild” till att ge läsaren en målande bild av vad som händer eller har hänt, samt att ge dem en sinnesbild av hur det känns att vara på platsen. Detta bidrar till att vi inte själva kan bestämma hur det skulle kännas att vara på plats, journalisten bestämmer det åt oss och vi tolkar detta som ett utav stegen i dagordningsteorin (Strömbäck, 2009) som journalisten vill att läsaren ska ta del av. Själva händelsen (objektet) är redan i fokus, det är attributen producenten ger objektet i texten som anses viktiga att förmedla vid representationen av händelsen. Detta för att denne skall tolka händelsen på ett visst sätt. Vidare är detta även ett led i den medierade offentligheten (Thompson, 2008) och påverkar hur läsaren uppfattar händelsen då denne inte var på platsen. Samtidigt kan vi enbart välja att läsa eller att inte läsa om det som har skett.

Aftonbladet tenderar till att använda mer känsloladdade ord och målandet beskrivningar än DN även fast det inte är genomgående i alla analyserade artiklar. Mycket fokus ligger då på att formulera meningar och ord på så sätt att läsaren skall uppfatta hur pass effektiva och kompetenta polisen är; *”Myndighetens grupper för gänginsatser (SGI), Grov organiserad brottslighet (GOB), Nova-gruppen och ungdomsenheter jobbade tillsammans och kunde med hjälp av slagningar i det allmänna spaningsregistret, underrättelseinformation och gemensamma erfarenheter snabbt pussla ihop 26-åringens kontaktnät”* (Guldrånarnas stora misstag, 2013-01-08). Detta utdrag tolkar vi som ett tydligt exempel av hur polisens resurser, färdigheter och makt uppvisas, antingen medvetet eller omedvetet av Aftonbladet, och visar att polisen lyckas väl med att upprätthålla ordningen i samhället utifrån de resurser de har tillgång till. Det visar

återigen att nyhetsjournalistiken konstruerar polisen som representanter för ”tryggheten” vid representationen av myndigheten.

Förekomsten av känsloladdade ord, när de existerar, förekommer främst som sagt för att bemyndiga polisens agerande. Exempel på detta återfinns i artikeln ”*Misstänkte rånaren död*” (2013-01-09): ”*En av rånarna, en 26-årig man, träffades av polisens skott i huvudet, och lämnades på marken blödande av sina kumpaner*”. Läsaren delges alltså en bild av situationen som att det är ”rånarna” som är de hjärtlösa i denna del av berättelsen som ”lämnar sin kumpan blödande på marken”, även fast det är polisen som skjutit honom. Meningen hade kunnat formuleras annorlunda för att få läsarens tankar åt annat håll, exempelvis: ”*En av rånarna, en 26-årig man, lämnades kvar på marken av sina kumpaner, i deras flykt undan polisens dödliga kulor*”. Hade meningen formulerats så hade läsarens tankar lättare dragits mot att polisen är farliga i stället för att samma händelse främst ger upphov till att se ”rånarna” som hänsynslösa, som lämnar sin kumpan bakom sig. När en mening i stället formuleras på det vis Aftonbladet formulerat den, tolkar vi det som att polisens position som ”de goda”, som stoppar de ”hänsynslösa och onda rånarna”, förstärks. I samma artikel beskrivs de anhörigas sorg väldigt ”målande” med många känslomässiga ord, alltså spelar artikeln på känsloladdade ord åt båda hållen, de vill visa den skjutnes anhörigas sorg men samtidigt målas inte polisen som ”de onda”, även fast det var de som sköt mannen, i stället målas de övriga misstänkta som de riktigt ”hjärtlösa” i artikeln. I artiklarna i helhet är de känsloladdade orden som förekommer främst målande för att läsaren ska förstå hur ”vild” situationen vid rånet var och hur väl utförd polisens insats var.

Aftonbladet har en artikel där enbart aktörer med koppling till den skjutne mannen får komma till tals vilket är den enda av alla analyserade artiklar där detta fenomen förekommer (”Hoppet ute för 26-åringen – Familjen sörjer”, 2013-01-07). Det är i denna artikel som känsloladdade ord förekommer i störst utsträckning för att öppna för läsaren att ”känna” för den skjutnes anhöriga. Det är dock enbart i denna artikel av alla de vi analyserat där artikeln bjuder in läsaren till att känna sympati för rånaren och detta

är den enda artikeln som skiljer sig från de övriga på så sätt. Artikeln konstruerar den misstänkte rånaren till att vara mer än bara en ”rånare”. Ordet rånare har självklara negativa konnotationer och med denna artikel visar Aftonbladet på att den misstänkte även var en son och en bror: *”Familjen, vännerna och släkten har samlats för att sörja och gråter högljutt i bakgrunden. – Mamman och pappan är här och de bara gråter. Mamman skriker och gråter, säger släktingen”*. I denna artikel benämns mannen bland annat som ”26-åringen”, något som även det skiljer sig från de andra artiklarna där han i huvudsak benämns som ”rånaren”. Att denna mer mänskliga sida uppvisas hos den skjutne mannen tolkar vi som att Aftonbladet ger större möjlighet för läsaren att känna sympati för honom och hans familj. Han förflyttas alltså från ”rånaren” till ”familjemedlemmen”. Artikeln spelar alltså på känsloladdade ord och meningsuppbyggnader, dock inte för att hylla polisen, utan för att belysa sorgen bortgången gett familjen. Detta påverkar representationen av polismyndigheten och händelsen, de har inte längre skjutit en farlig förbrytare, de har skjutit en familjemedlem. Detta är den enda artikeln där läsaren ges möjlighet att tveka kring polisens agerande. Dock ifrågasätts inte själva skjutningen i artikeln, i artiklar där en negativ ton framgår mot polisens agerande ges de alltid utrymme att besvara kritiken. Artikeln är som sagt den enda som i sin helhet skiljer sig ifrån den diskurs vi anser existera i samtliga övriga artiklar vid rapporteringen av händelsen, där tonen är mer saklig, ur polisens perspektiv. Vi anser dock att denna artikel är annorlunda från de andra även rent sakmässigt, de övriga artiklarna beskriver händelseförloppet vid och efter rånet mer ingående, här ligger fokus främst på den skjutne mannens hälsa och hans anhörigas sorg och vi klassar artikeln som ett undantag i den diskursen som för övrigt varit rådande vid rapporteringen av händelsen.

Aftonbladet uppvisar vid ett tillfälle bland alla analyserade artiklar att de även där skiljer sig från diskursen i de övriga artiklarna där de visar att polisen inte alltid kan svara utförligt på allting när frågan *”Innebär det att rånarna inte har avlossat ett enda skott?”* ställs i artikeln *”Rånvapnet var fejk”* (Aftonbladet, 2013-01-08). Då ges svaret

”- Nej, det gör det inte. Eller jag kan inte gå in på det. Jag vet inte helt enkelt”. Detta är på det enda stället i samtliga analyserade artiklar där polisens expertis uppvisas aningen svag och det är därför vi anser det vara av intresse att nämna. Dock är det bara ett kort uttalande som visar denna sida hos polisen, i övriga fall är polisen helt säkra på sin sak med alla sina svar i Aftonbladet och därför tolkar vi detta som ett undantag inom diskursen. Vid övriga tillfällen när polisen kommit till tals har de konstruerats som fullständiga experter med svar och förklaringar på allt. Polisens effektivitet ifrågasätts enbart vid undantag, något som visar att Bjellert och Palms (2012) tes, att polisens effektivitet ifrågasätts enbart i undantagsjournalistiken, stämmer även i de artiklar vi valt att analysera.

Även fast Aftonbladet visar tendenser till att stundvis frångå den aktuella diskursen vi valt att kalla ”polisdiskursen” som genomsyrar i princip alla artiklar, ser vi det ändå som att detta är undantag inom den aktuella diskursen som annars varit den som varit rådande när berättelsen återgivits.

Myndighetssidan – polisen.se

Då polisen.se är en myndighetssida så drivs den och sköts av polisen själva och polisen är den enda aktören som får utrymme på sidan. Detta är inget som är annorlunda mot andra myndigheter eller institutioner som är kopplade till regeringen.

Enligt Grunigs informationsmodell för PR så ska informationen som sprids vara sanningsenlig och den sakliga ton som polisen håller på sidan bidrar till att styrka detta samt ge läsaren den uppfattningen.

Polisen erbjuder på sin hemsida en funktion där användare kan komma med feedback om sidan, men detta är rent tekniska klagomål eller handlar om rättningar eller beröm. Detta gör att möjligheten till dialog blir begränsad och ger intrycket av envägskommunikation. Användaren har ingen möjlighet att påverka innehållet på sidan

bortsett från det rent tekniska. Det ges dock möjlighet att dela artiklar från polisen.se genom Facebook och Twitter men det ges ingen möjlighet att påverka innehållet här heller.

I artikeln "Fem häktade för rånet i Södertälje" (polisen.se, 2013-01-08) lämnar polisen inte mycket utrymme för läsarens egna tolkningar av händelsen, utan ger en berättelse helt och hållet utifrån deras perspektiv. De beskriver hur arbetet med fallet går framåt och låter här åklagaren komma till tals genom att påpeka att "*utredningsläget ser bra ut enligt åklagaren*". Detta gör det extra tydligt att det är polisens perspektiv på händelsen som är det dominerande. De sätter alltså dagordningen helt utifrån sitt egna perspektiv och representationen av omgivningen utgår genomgående utifrån deras egna erfarenheter och bedömningar, detta fenomen är genomgående i alla meddelanden/artiklar som publicerats på myndighetswebbsidan.

När denna artikel diskuterar vapnets riktighet så benämns det som "*en mycket realistisk kopia av ett skarpt automatvapen*". Detta, tillsammans med "leksaker vapen" är de mest målande beskrivningar som vi har funnit i vår studie när polisens bedömning av replikan diskuteras. Dessa två är också motsatspunkter till varandra, då den ena ger oss bilden av en replika som är lik den "äkta varan" i alla aspekter förutom att den inte går att skjuta med, medan den andra ger läsaren bilden av kopia som lätt går att skilja från ett äkta vapen. Den ena beskrivningen kommer dessutom direkt från polisen och beskrivningen "leksaker vapen" kommer från en journalist. Producenten (polisen) vill alltså med uttrycket "*en mycket realistisk kopia av ett automatvapen*" ge objektet (replikan) ett attribut (en mycket realistisk) som då ska få läsaren att uppfatta att polisen inte hade möjlighet att anta något annat än att vapnet var äkta.

I artikeln "*Den skottskadade personen har avlidit*" (polisen.se, 2013-01-09) så informerar polisen kort om att de beklagar bortgången och "har djup respekt för de anhörigas sorg". Detta tolkar vi som att de försöker göra sig mer mänskliga och visa att även poliser har känslor.

Vår tolkning av informationen som tillhandahålls på polisens hemsida är att den kan ses bidra till kunskapspåverkan då den ger medborgaren information om hur polisens arbete fortskrider samt hur de går tillväga. Genom att bidra med information och kunskap kring hur polisen arbetar så ger de läsarna en möjlighet att skapa sig en positivare bild av myndigheten.

Vår tolkning av informationen som tillhandahålls på polisens hemsida är att den kan ses bidra till kunskapspåverkan då den ger medborgaren information om hur polisens arbete fortskrider samt hur de går tillväga. Genom att bidra med information och kunskap kring hur polisen arbetar så ger de läsarna en möjlighet att skapa sig en positivare bild av myndigheten.

Polisens Facebook-sida

Via den nationella Facebook-sidan kan polisen själva sända sitt meddelande och utforma det som de själva vill, utan att meddelandet behöver gå via exempelvis nyhetsjournalistiken (Doorley, 2011). De bjuder även in till att debatt och kommentarer som berör dem, ska ske på en plattform de har kontroll över. På så sätt minskar risken för att de ska missa att ta del av medborgares synpunkter och enligt dem, felaktiga uppfattningar. De blir då lättare för myndigheten att vara en del i konversationen som sker om dem inom sociala medier som Facebook (Solis & Breakenridge, 2012).

I samband med att guldsmedrånet i Södertälje den 4 januari 2013 så uppdaterade inte polisen sin nationella Facebook-sida kontinuerligt men de hade en/ett uppdatering/meddelande som berörde den aktuella händelsen. Detta publicerades den 9 januari 2012 och löd:

”Polisen får in många synpunkter och frågor rörande det grova rånet i Södertälje den 4 januari. Klockan 08.55 den 9 januari 2013 avled den person som skottskadades.

Polisen beklagar bortgången, och har djup respekt för de anhörigas sorg.

Själva skjutningen utreds enligt de rutiner som alltid följs då en polis har använt sitt vapen. Det sker av polisens interna utredningsenhet. Eftersom förundersökning pågår kan Polisen inte uttala sig mer just nu. På polisen.se/stockholms_lan/ kan du läsa mer om händelsen”. ([facebook.com/polisen](https://www.facebook.com/polisen), 2013-01-09)

Vi kan i vår studie inte uttala oss om hur polisen bedriver sin kommunikation via sin nationella Facebook-sida vid alla tillfällen den används som plattform för deras kommunikation med medborgarna. Vi har dock analyserat hur kommunikationen som fördes utifrån denna plattform som berörde det inträffade guldsmedsrånet i Södertälje och gjort vår tolkning av denna analys.

Vid analysen av detta inlägg tolkar vi det som att polisen använder sig utav en blandning av informationsmodellen och tvåvägsassymetrisk kommunikation i utformningen av sitt publicerade meddelande. De använder sig av informationsmodellen på så sätt att huvudsyftet är att sprida sin information, som då är sitt eget perspektiv av berättelsen om den aktuella händelsen. Kommunikationen som bedrivs på Facebook-sidan är dock tvåvägskommunikation då mottagarna ges möjlighet att kommentera de publicerade meddelandena. Detta gör att vi tolkar kommunikationen som att den inte helt utgår från informationsmodellen utan att den även har inslag av tvåvägsassymetrisk kommunikation. Polisen har identifierat ett behov av information från allmänheten, något de själva uttrycker i meddelandet på Facebook-sidan; ”Polisen får in många synpunkter och frågor rörande det grova rånet i Södertälje den 4 januari”. Deras meddelande är alltså en respons på den kommunikation polisen bedrivit med medborgare och utformad för att informera och påverka medborgarnas attityd till det inträffade samt polisens roll i samband med händelsen. Att polisen vill informera handlar enligt vår tolkning om att påverka, vilken även stöds utav Stenson (2004). Vi

uppfattar det som att polisen vill påverka medborgarna i deras uppfattning av polisen som myndighet i samband med den aktuella händelsen. Vi tolkar detta som ett steg i polisens profilering, detta då en organisation bedriver en viss verksamhet, i detta fall sin nationella Facebook-sida i syfte att förbättra och förstärka sitt anseende. (Palm, 2006) Detta är något vi tolkar att myndigheten gör via Facebook-sidan då vi tolkar det som att dess innehåll bidrar till att påverka bilden av myndigheten i positiv riktning.

I det publicerade meddelandet är det enbart polisen som kommer till tals, de 625 kommentarerna till meddelandet resulterade i, vilka polisen modererar, är de som enligt vår tolkning främst varit bidragande i representationen av polisen via Facebook-sidan. Meddelandet som publicerades på Facebook-sidan är kort och konstaterar enbart kortfattat läget och försöker leda läsaren till berättelsen på deras myndighetswebbsida. De försöker alltså leda läsaren till sin myndighetswebbsida som innehåller kommunikation utformad enligt informationsmodellen, detta med anledning av informationsbehovet de uppfattat via tvåvägsassymetrisk kommunikation.

Kommentarerna till polisens uppdatering kring händelsen laddades ner den 22 april 2013 och har en stark majoritet av positiva kommentarer till polisens agerande till polismyndigheten i sig. Dock så finns det kommentarer som bryter mönstret och är negativt inställda. Många av de negativa kommentarerna är av stilen ”Skjut först fråga sen?”, med andra ord inte så konstruktiva. Det finns också kommentarer som uttrycker att det var onödigt att skjuta honom i huvudet, men samtidigt håller med om att det var rätt att skjuta. Andra åsikter kommer också fram, såsom att det var onödigt att riskera livet på oskylda människor genom att skjuta. Dessa negativa kommentarer möts av argument såsom ”Vad hade hänt om polisen inte skjutit?” och ”Att polisen skulle sätta allmänheten i fara genom att skjuta rånaren? Snarare tvärt om”.

Polisen har rättigheten och möjligheten att kontrollera vilka kommentarer som ligger kvar på Facebook-sidan genom att ta bort de som inte passar in på deras kriterier. Att de låter vissa negativa kommentarer ligga kvar tolkar vi som att de inte försöker dölja kritik, de vill alltså framstå som att de arbetar med öppenhet vilket ska ge dem förtroende hos medborgarna (Stenson, 2004). De gör dock inget för att besvara kritiken då polisen själva inte har kommenterat och besvarat kritiken. ”Allmänheten”, i detta fall andra Facebook-användare, svarar i stället på kritik som är riktad mot polisen och detta gör dem, ofta med en nedsättande och aggressiv ton mot de som kritiserat myndigheten och vi tolkar det som att de flesta som kommenterat delar polisens ideologi. Av de 625 kommentarerna var enbart ett trettiotal negativt inställda och hade en kritisk ton. Flertalet kommentarer visar dock på att polisen har modererat sidan och tagit bort kommentarer, vad som stod i de kommentarer som har tagits bort kan vi inte veta, vi kan inte heller veta helt säkert varför de togs bort, då vi inte fått tillgång till de borttagna kommentarerna. Tolkningen som vi gör utav detta fenomen är att polisen tar bort kommentarer som de inte anser lämpa sig för Facebook-sidan, antingen då de bryter mot lagen alternativt att de bara bryter mot myndighetens kärnvärden. Detta kan vi dock inte med säkerhet uttala oss om då vi som sagt inte haft tillgång till de borttagna kommentarerna. Det vi dock kan uttala oss om är att vi tolkar kommentarerna som ligger kvar till att de till stor del bidrar till polisens profilering. Vi anser att kommentarerna till största del bidrar till att påverka bilden av polisen i positiv riktning.

Flera av kommentarerna visar även tecken på institutionell kunskapsproduktion då de som har kommenterat inte ifrågasätter polisens expertis på området utan istället accepterar direkt att detta var det bästa sättet att lösa uppgiften på (Berglez, 2010). Kommentarer som ”Vad skulle hända om polisen inte hade skjutit?” är vanliga som svar på kritik.

I och med kommentarernas okritiska och genomgående positiva natur så anser vi att användarna har accepterat de värderingar och opinioner som polisen överför genom sin diskurs, via de sociokulturella processerna (Berglez, 2010). Dock om detta kommer från

polisens Facebook-sida eller om det kommer från den okritiska granskningen av polisen i tidningarna vid detta fall kan vi inte uttala oss om.

Slutsats & Diskussion

Hur representeras polisen i dagstidningar?

Enligt vår tolkning finns ett antal punkter som ständigt följs inom polisdiskurs som råder bland de artiklar vi analyserat:

- Polisen är experter på sig själva och på samhällsproblem
- Polisens perspektiv är det huvudsakliga perspektivet vid berättelsen om guldsmedsrånet i Södertälje
- Läsaren delges sällan information som ska få denne att känna sympati för den skjutne rånmisstänkte mannen, enbart vid undantag
- Polisens agerande ifrågasätts i princip aldrig och i de undantag det sker ges de alltid möjlighet att besvara kritiken
- Polisen är de ”goda”
- Polisen är de som tillåts att dra slutsatser kring händelsen
- Polisen är huvudaktör, artiklar där de inte är det är undantagsjournalistik

Enligt vår analys representeras polisen som de ”goda” i vardagsjournalistiken. Det vi tolkar som undantag inom diskursen är inslag inom den journalistik vi klassar som vardaglig vid rapporteringen kring händelsen och representationen av polisen i samband med densamma. I likhet med Bjellert och Palm (2012) har vi funnit att polisen inom nyhetsjournalistiken konstrueras och porträtteras som experter på sig själva, sitt yrkesområde och på samhällsproblem. Vi har funnit att nyhetsjournalistiken enligt de artiklar vi analyserat, alla följer en och samma diskurs vilken vi kallar den ”polisdiskursen”. Inom diskursen följer artiklarna samma tillvägagångssätt med representationen av polismyndigheten och berättelsen kring det aktuella rånet som inträffat. Det förekommer tillfällen i ett fåtal artiklar där denna diskurs inte följs genom hela artikeln men detta klassar vi som undantag inom diskursen.

Bland de analyserade artiklarna så har språkliga skillnader förekommit då artiklarna från DN har haft ett mer sakligt språk i representationen av händelsen och polisen medan Aftonbladet har använt fler känsloladdade ord och målande beskrivningar. Diskursen är fortfarande densamma med polisen som de ”goda” och som samhällets beskyddare, berättelsen paketeras bara på ett annorlunda sätt i de två olika dagstidningarna.

Inom diskursen representeras polisen som effektiva, handlingskraftiga och starka. Att de tvingats till att skjuta en av de misstänkta ges uppfattningen av att det var de misstänkta fel, de begick en ”ond” handling, vilken de ”goda” har som uppdrag att stoppa. Enbart vid undantag ges den skjutne mannen en annan personlighet än ”rånaren” och det är till nackdel för representationen av polisen när rånaren delges mer personliga attribut då läsaren lättare känner sympati för honom då. Dock är han främst benämnd som ”rånare” vilket återigen bemyndigar polisens agerande till att vara korrekt.

Vi menar också att representationen av polisen möjligen hade tett sig annorlunda om polisdiskursen inte varit utformad på så vis den är i de analyserade artiklarna. Hade en helt neutral part varit huvuduppgiftslämnare till nyhetsjournalistiken inom alla artiklar hade representationen möjligen haft fler kritiska inslag. När den i huvudsak utgår från polisens perspektiv och där polisen i huvudsak är de som tillåts dra slutsatser kring sig själva och händelsen, blir berättelsen väldigt subjektiv.

För att besvara frågan om hur polisen representeras inom nyhetsjournalistiken går detta att göras väldigt kortfattat: Polisen är de ”goda” som gör allt i sin makt för att stoppa de ”onda”. De är effektiva, starka och handlingskraftiga och arbetar på bästa möjliga sätt för att upprätthålla ordningen i samhället.

Hur representeras polisen på myndighetswebbsidan?

Diskursen som råder på myndighetswebbsidan är väldigt snarlik den som råder inom nyhetsjournalistiken (bortsett från de få undantag som förekommer i den vardagliga

nyhetsjournalistiken). Innehållet på myndighetssida är helt informativt (allt utifrån polisens perspektiv) och följer informationsmodellen. Det riktas ingen kritik mot polismyndigheten eller enskilda polisers agerande i samband med den aktuella händelsen, de påpekar inte ens att en förundersökning är inledd med anledning av skjutningen. Informationen är väldigt saklig och subjektiv och helt klart konstaterande kring polisens ”korrekta agerande” och berättelsen överlag. De lämnar inget utrymme för läsaren att få alternativa tolkningar av händelsen utan paketerar meddelandet och berättelsen på så sätt att det ska förklara att ”så här är det...”.

Slutsatsen som går att dra kring hur de representeras på myndighetswebbsidan är att diskursen som råder på myndighetswebbsidan, likt diskursen som råder inom nyhetsjournalistiken, representerar polismyndigheten som de ”goda” och som experter på sig själva och på samhällsproblem.

Hur representeras polisen på deras nationella Facebook-sida?

Statusuppdateringen som polisen gjorde på denna sida är i enighet med meddelandena som publicerats på polisens myndighetswebbsida, dock väldigt kort. De hänvisar till sin myndighetswebbsida, vilket tyder på att de vill dirigera läsarna till en kanal där de har full kontroll och kan, utan mellanhänder, överföra sin agenda till att bli den medborgerliga agendan. Detta är även möjligt för dem att göra via Facebook, alltså publicera samma meddelande där som på myndighetswebbsidan men väljer att inte göra detta.

Vidare anser vi att representationen av polisen som sker via Facebook främst sker via de kommentarer som meddelandet resulterade i. Kommentarererna är genomgående okritiska gentemot polisen eller deras agerande i samband med händelsen vilket gör att den som tar del av dessa kommentarer/meddelanden får uppfattningen om att samhället överlag har en positiv uppfattning av polismyndigheten och dess agerande vid det aktuella fallet. Detta behöver dock enligt oss inte vara den rådande uppfattningen bland alla landets medborgare då de som ”gillat” polisen nationella sida på Facebook, troligtvis har ett

intresse av polisen och inte ställer sig kritisk till polismyndigheten eller ideologi. Kommentarererna uppvisar tecken på att polisen har modererat kommentarer vilket gör att vi ställer oss kritiska till vilka kommentarer som tillåts vara kvar samt vilka som väljs att tas bort då vi inte med säkerhet kan veta vilka kommentarer som tagits bort. Genom att ta bort kommentarer anser vi att polisen själva sitter på makten att kommunicera ”medborgarnas uppfattning” på sin Facebook-sida, dock kan vi som sagt inte uttala oss om vilka kommentarer som tas bort då vi inte har kunnat ta del av de borttagna kommentarer. Detta gör att vi heller inte har befogenhet att hävda att polisen utger en felaktig bild av medborgares uppfattning om myndigheten.

Att döma av materialet på den nationella Facebook-sidan som berör den aktuella händelsen menar vi att den påverkar representationen av polismyndigheten på följande sätt:

- Polisen är ”goda” och detta är den mest förekommande uppfattningen bland medborgarna
- Medborgarna klassar polisen som experter på samhällsproblem och experter på hur ordningen upprätthålls bäst i samhället

Sammanfattning av slutsats

Inom alla de plattformar vi analyserat för att se hur polisen representeras i samband med guldsmedrånet i Södertälje har vi konstaterat att det råder en viss diskurs som är densamma inom alla dessa plattformar. Denna representation visar att polisen är ”goda”, kompetenta samt experter på att upprätthålla ordningen i samhället. Det är väldigt lite utrymme för kritik mot myndigheten och dess agerande i samband den aktuella händelsen. Detta gör att mottagaren/läsaren levereras en och samma berättelse/agenda om myndigheten och rånet, endast förpackat på olika sätt inom olika plattformar.

I sin helhet är alltså representationen av myndigheten i princip densamma, vare sig polisen är redaktör och sändare av meddelandet eller inte, samma diskurs följs i vilket fall.

Vidare forskning

Vi anser att det kan vara bra med en longitudinell studie av polisens Facebook-sida för att täcka upp för avsaknaden av ett längre tidsperspektiv vid denna studie. Även en mer ingående diskursanalys av polisens nationella Facebook-sida hade varit intressant, speciellt för att se likheter och skillnader mellan den och de lokala Facebook-sidorna. Även inom nyhetsjournalistiken hade det varit intressant med ytterligare studier för att se om det enbart var detta fall som diskursen inom nyhetsjournalistiken, polisens nationella Facebook-sida och myndighetswebbsidan sammanfaller. Vi föreslår ytterligare studier där fler medier inkorporeras för att se om diskursen sammanfaller även i medier såsom TV och radio då detta skulle visa på om samma diskurs är rådande även där. Om diskursen skulle skilja sig öppnar det för studier av andra fall och diskurser som möjligen är rådande. Även fall där polisen kritiserats öppet vore tänkbar forskning för att studera om samma diskurs gör sig gällande även i ”undantagsjournalistiken”. Till sist föreslår vi att denna studie genomförs vid ett annat fall, med samma medieplattformar, för att studera om denna diskurs även förekommer även där.

Referenslista

Tidsskrifter

Callanan, V. J., & Rosenberger, J. S. (2011). Media and public perceptions of the police: examining the impact of race and personal experience. *Policing & Society*, 21(2), 167-189. doi:10.1080/10439463.2010.540655

Huey, L., & Broll, R. (2012). 'All it takes is one TV show to ruin it': A police perspective on police-media relations in the era of expanding prime time crime markets. *Policing & Society*, 22(4), 384-396. doi:10.1080/10439463.2011.641556

Mawby, R. C. (2010). Police corporate communications, crime reporting and the shaping of policing news. *Policing & Society*, 20(1), 124-139. doi:10.1080/10439461003611526

Litteratur

Bergström, G. & Boréus, K. (2012). *Diskursanalys*. Bergström, G., & Boréus, K (red). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur

Bryant, J., & Oliver, M. (2009). *Media effects : advances in theory and research / edited by Jennings Bryant and Mary Beth Oliver*. New York : Routledge, 2009.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder / Alan Bryman ; översättning: Björn Nilsson*. Malmö : Liber, 2011 (Spanien).

Dahlberg, M., & Vedung, E.(2013). *Demokrati och brukarutvärdering / Evert Vedung, Magnus Dahlberg*. Lund : Studentlitteratur, 2013 (Spanien).

Doorley, J., & Garcia, H. (2011). *Reputation management : the key to successful public relations and corporate communication / John Doorley and Helio Fred Garcia*. New York : Routledge, 2011.

Berglez, P., & Olausson, U. (2008). *Kritisk diskursanalys*. Ekström, M. (red) *Mediernas språk*. Malmö: Liber

Berglez, P. (2010). *Kritisk diskursanalys*. Ekström, M., & Larsson, L.(red.) *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund:Studentlitteratur

Esaiasson, P. (2012). *Metodpraktikan : konsten att studera samhälle, individ och marknad / Peter Esaiasson, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson och Lena Wängnerud*. Stockholm : Norstedts juridik, 2012 (Vällingby : Elanders).

- Gripsrud, J. (2002). *Mediekultur, mediesamhälle* / Jostein Gripsrud ; översättning från norskan: Sten Andersson. Göteborg : Daidalos, 2002 (Uddevalla : Mediaprint).
- Grunig, J. E., & Hunt, T. (1984). *Managing public relations* / James E. Grunig, Todd Hunt. New York : Holt, Rinehart & Winston, cop. 1984.
- Hall, S. (1997). *Representation : cultural representations and signifying practices* / edited by Stuart Hall. London : Sage, 1997.
- Halvorsen, K., & Andersson, S. (1992). *Samhällsvetenskaplig metod* / Knut Halvorsen ; översättning: Sten Andersson. Lund : Studentlitteratur, 1992 ; (Lund : Studentlitteratur).
- Nord, L., & Strömbäck, J. (2012). *Medierna och demokratin* / Lars Nord, Jesper Strömbäck (red.). Lund : Studentlitteratur, 2012 (Spanien).
- Jansdotter, N. (2011). *Framgång med Facebook : [karriärcoachens bästa tips på hur du nätverkar mer effektivt!]* / Nina Jansdotter. Stockholm : Kalla kulor, cop. 2011 (Estland).
- Solin, E. (2010). *Facebook och andra sociala medier : handledning för chefer och arbetsgrupper* / av Elisabeth Solin ; [illustrationer: Petra Svanbäck]. Örebro : Solin utbildning, 2010 ([Sverige] : Tryckverksta'n).
- Solis, B., & Breakenridge, D. (2009). *Putting the public back in public relations : how social media is reinventing the aging business of PR* / Brian Solis, Deirdre Breakenridge. Upper Saddle River, N.J. : FT Press, 2009.
- Stakston, B. (2011). *Gilla! : dela engagemang, passion och idéer via sociala medier* / Brit Stakston. Stockholm : Idealistas förlag, 2011.
- Stenson, Ingela (2004). *Varför är det bra att informera?.* Karaszi, Peter (red). *Stora PR-boken*. Stockholm: Prime PR
- Strömbäck, J. (2009). *Makt, medier och samhälle : en introduktion till politisk kommunikation* / Jesper Strömbäck. Stockholm : SNS förlag, 2009 (Kristianstad : Kristianstads boktryckeri).
- Svensson, Maria (2004). *Informationsarbete i offentlig verksamhet*. Karaszi, Peter (red). *Stora PR-boken*. Stockholm: Prime PR
- Palm, G., & Bjellert, P. (2012). *En trygg polis I ett otryggt samhälle: Nyhetsmediernas bild av polisen och polisarbete* / Göran Palm, Per Bjellert. Växjö: Polisutbildningen, Linnéuniversitetet, [2012].

Palm, G., & Skogersson, R. (2008). Hjältar, blåljus och säkerhet : konstruktionen av polisen i nyhetsmedierna / Göran Palm, Renée Skogersson. Växjö : Polisutbildningen, Växjö universitet, [2008].

Palm, L. (2006). Kommunikationsplanering : en handbok på vetenskaplig grund / Lars Palm. Lund : Studentlitteratur, 2006 (Danmark).

Pollack, E. (2001). En studie i medier och brott / Ester Pollack. Stockholm : Institutionen för journalistik, medier och kommunikation, Univ., [2001].

Potter, J. (1996). Representing reality : discourse, rhetoric and social construction / Jonathan Potter. London : Sage, 1996

Vulovic, J. (2013). Narrativanalys / Jimmy Vulovic. Lund : Studentlitteratur, 2013 (Polen).

Wiik, J. (2007). Journalisternas syn på sig själva. Asp, K.& Andersson Odén, T. Den svenska journalistkåren. s. 119-126. Göteborg: Göteborg University. ISBN/ISSN: 978-91-88212-01-6

Žižek, S. (1994). Mapping ideology / edited by Slavoj Žižek. London ; New York : Verso, 1994

Internet

Aftonbladet.se, <http://www.aftonbladet.se/amc/stefan/hist.html> senast kontrollerad 2013-05-24

Internetstatistik.se, <http://www.internetstatistik.se/artiklar/facebookanvandning-i-sverige/>, senast kontrollerad 2013-05-24

a: polisen.se, <http://www.polisen.se/Dalarna/Aktuellt/Sociala-medier/Sa-arbetar-Polisen-med-sociala-medier/>, senast kontrollerad 2013-05-24

b: polisen.se, <http://www.polisen.se/Om-polisen/Uppdrag-och-mal/> , senast kontrollerad 2013-05-24

TS.se, <http://ts.se/Mediefakta/Dagspress.aspx> senast kontrollerad 2013-05-24

Facebook.com/polisen, <https://www.facebook.com/polisen> , senast kontrollerad 2013-05-24

Muntliga källor

Isaksson Funke, Lina. Föreläsning 2012-11-08, Linneuniversitetet.

Bilaga 1

DN

Rånare sköts av polis i Södertälje, 2013-01-04 16:58, <http://www.dn.se/sthlm/en-person-skjuten-vid-ran-i-sodertalje>, hämtat 2013-04-26 15:00

Polisen slog till vid Kungens kurva, 2013-01-05 01:35, <http://www.dn.se/sthlm/polisen-slar-till-sodra-stockholm>, hämtat 2013-04-26 15:04

Polisen: ”Det kan bli fler gripanden”, 2013-01-05 10:10, <http://www.dn.se/sthlm/polisen-det-kan-bli-fler-gripanden>, hämtat 2013-04-26 15:06

Utpekade rånare unga män, 2013-01-05 16:56, <http://www.dn.se/nyheter/sverige/utpekade-ranarna-unga-man-och-en-kvinna>, hämtat 2013-04-26 15:07

”Rånarna valde fel plats”, 2013-01-05 19:01, <http://www.dn.se/sthlm/ranarna-valde-fel-plats>, hämtat 2013-04-26 15:07

”Jag tvivlar på åtal mot polisen som sköt”, 2013-01-07 07:21, <http://www.dn.se/sthlm/jag-tvivlar-pa-atal-mot-polisen-som-skot>, hämtat 2013-04-26 15:08

”Polisens kulor ska stanna i kroppen”, 2013-01-07 17:27, <http://www.dn.se/sthlm/polisens-kulor-ska-stanna-i-kroppen>, hämtat 2013-04-26 15:09

”Rånarvapnet var inte äkta”, 2013-01-08 15:50, <http://www.dn.se/sthlm/ranarvapnet-var-inte-akta>, hämtat 2013-04-26 15:11

Polisen utreds för vållande till annans död, 2013-01-09 11:23, <http://www.dn.se/sthlm/misstankte-ranaren-avliden--polisen-utreds-for-vallandetill->

annans-dod, hämtat 2013-04-26 15:12

Åklagare: Södertäljepolisen har inte gjort något fel, 2013-01-11 09:10,
<http://www.dn.se/sthlm/aklagaren-sodertaljepolisen-har-inte-gjort-fel>, hämtat 2013-04-26 15:13

Guldrånare kan ha skjutit skarpt, 2013-01-24 06:39, <http://www.dn.se/sthlm/guldranare-kan-ha-skjutit-skarpt>, hämtat 2013-04-26 14:46

Misstänkt guldrånare har avlidit, 2013-01-09 11:04, <http://www.dn.se/sthlm/misstankt-guldranare-har-avlidit>, hämtat 2013-04-26

Aftonbladet

”Rånarna sköt inte ett enda skott”, 2013-01-09,
<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article16041970.ab>, hämtat 2013-04-29

Misstänkte rånaren död, 2013-01-09,
<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article16041094.ab>, hämtat 2013-04-29

Polisen sköt man efter rån i Södertälje, 2013-01-04,
<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article16019303.ab>, hämtat 2013-04-29

Guldrånarnas stora misstag, 2013-01-05,
<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article16022976.ab>, hämtat 2013-04-29

Hoppet ute för 26-åringen – familjen sörjer, 2013-01-07,
<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article16032010.ab>, hämtat 2013-04-29

Rånvapnet var fejk, 2013-01-08, <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article16037292.ab>, hämtat 2013-04-29

”- Så in i helvete klantigt”, 2013-01-08,
<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article16033159.ab>, hämtat 2013-04-29